

401/12055

10

האחדות בולאי ישראל
הזספריה

הירחון הישראלי

לבוש לאות

האחדות בולאי ישראל
הזספריה

12

1966

יום הבול 1966

מעונינים בחליפין עם ישראל

Guy ERHARD
Directeur Commercial
8, Rue Léon Blum
AMIENS 80
(France)

René SAULNIER
1, Place Stalingrad,
92, SURESNES (Haute Seine)
(France)

P. v. d. WAL,
Invasie Straat 56
GRONINGEN
(Holland)

Mi dirección
Rubén Martínez
Calle 88 No. 319
Entre 5 y 3
HABANA, (Cuba)

Jose T. OLIVERA
Gumeca, Quezon
Philippines

M. H. M. SADUK
78, Cotta Road,
Borella, Colombo 8,
CEYLON,

מכתבים למערכה

מר צבי אשכנזי הסב את תשומת לבנו לסעות שנפלה בסקירת כולי הונגריה בחוברת מס 11. הנול שהוקדש לבירות הוא בערך נקוב של 1.00 פ"ס ולא 1.10 כפי שהודפס בטעות.

*

לפי בקשת מר ח. ליברמן מחיפה אנו מזגישים שהאילוטרציה של אגרת אוויר ללא בול, בחוברת מס' 3, הובאה לדפוס על ידי המערכת ולא ע"י מר ליברמן.

*

לגב' רחל בקר, רח' כ"ז 68, מעלות - בקשר לקבלת "הירחון הישראלי לנולאות" עבור חוב הנוער במעלות - אנא, הודיעי ל"התאחדות אגודות הבולאים" (ת.ד. 2896, ת"א) באם קיים חוב בולאי קבוע במעלות, מספר חבריכם ובאם מעוניינים אתם להתקבל להתאחדות. הירחון נשלח לכל חברי ההתאחדות.

*

הסתדרות העובדים הלאומית בישראל

קופת חולים לעובדים לאומיים

חברנו תלאכיב, רחוב ביכורי העתים 23
מלפון 2-22241

- עזרה רפואית מלאה
- פתוחה לכל אזרח במולדה
- בהירה חפשית של הרוטאים
- טניפים ברחבי המדינה
- סנטוריום מרכזי בירושלים
- תרשם בתור חבר קופת חולים לאומית והבטחת את בריאותך

מוריס ולנטין

בולרים

בסיטונות בקמעונאות

תלאכיב, רחוב יבנה 6

טל. 624727

MAURICE VALENTIN

STAMPS

EN GROS EN DETAIL

6, YAVNE ST. TEL-AVIV

בטארן ותאחדות אגודות הבולאים בישראל, תל-אביב, ת.ד. 2896
 העורך: אריה לין, בסלו תשכ"ז 1966
 EDITOR: A. Lynn, DECEMBER
 Tel-Aviv, Kahanstam Street, 9 Israel

FEDERATION DES SOCIETES PHILATELIQUES ISRAELIENNES

בהתאחדות אגודות הבולאים בישראל

התערוכה הבין-לאומית בישראל

פגישות ודיונים מיגיעים זיינו את חברי הועד הפועל של ההתאחדות בשבועות האחרונים. הכל סביב לתערוכה הבין-לאומית שעתידה להערך בישראל ב-1968, במלוא 20 שנה למדינת ישראל.

אמרנו "עתידה להערך" שכן הסתמנו סכויים שאמנם תיערך התערוכה על אף הספקות שהיו תחילה. משלחת מטעם ההתאחדות ערכה כמה פגישות בעניין התערוכה עם ראש עיריית ירושלים מר טדי קולק, מר דה שליט, מנהל הכללי של משרד התיירות ואישים אחרים שיש בידם להכריע בענין העקרוני של קיום התערוכה בישראל והקונגרס הבין-לאומי.

נראה שההחלטה העקרונית תכובד והתערוכה תתקיים בירושלים. סלע המחלוקת הוא עדיין גודל התקציב. התחשיב הראשון שנעשה בידי כמה מומחים הגיע לסכום של מליון לירות. עתה עומד משרד הדואר בדרישתו לקצץ מעט את התקציב ולהעמידו על מחצית המליון. בהתחשב בעובדה שהמדובר עתה בתערוכה בירושלים בהיקף קטן יותר מאשר בתל-אביב, אפשר יהיה כדאי לצמצם מעט את ההוצאות אך אין ספק שקיצוץ דרסטי של חמשים אחוזים מן התקציב יקשה על מארגני התערוכה לפעול. עם זאת אנן תקוה שמשרד הדואר מצדו יבלה גמישות מסוימת ואם אמנם יהיה הכרח להגדיל מעט את התקציב - תנתן החסכמה.

בח'יפה

חוזר מס' 147 הופץ בימים אלה בין חברי האגודה ובו תוכנית פעולות האגודה עד סוף דצמבר השנה. ב-20 לנובמבר עמד להבחר ועד חדש; ב-27 לנובמבר - הרצאת מר קנר אבנר על הנושא "בולי דואר מספרים"; 1.12 - ערב חלופין; 4 ו-8 בדצמבר - ערב חלופין; 11.12 - מסיבת חנוכה; 15.12 - ערב חלופין; 18.12 - הרצאת הח' ליכרמן "שגיאות בפרסומי הדואר לקהל וחתמות דואר". 22.12 - ערב חלופין; 25.12 - הרצאת ד"ר גרשוב "על מה מספרים בולים"; 29.12 - ערב חלופין;

בתל-אביב

במועדון האגודה התל-אביבית נעשו באחרונה כמה שפוצים שנועדו להגדיל את האולם ולפארו. הותקנו מאוררים חדשים ווילונות. הפגישות מתקיימות בערבי שני וחמישי בשבוע.

הדצליה

ביזמת המחלקה לחנוך ותרבות של עיריית הרצליה מתארגנת אגודת בולאיים. לרשות האגודה יועמד אולם בפסז' "סולל בונה" (מול תחנת "אגד").

חדשות הבולאות בישראל

ארבע תקופות - ארבעה דוורים

בדצמבר השנה יתקיים, לראשונה בישראל בסגרת לאומית - "יום הבול". לרגל המאורע תוצא סדרה בת ארבעה כולים המתארים דוורים בארץ, בעבר ובהווה. משרדי-דאר תקינים ומודרניים לא היו קיימים בארץ הקודש במחצית הראשונה של המאה הקודמת. על אף העובדה, שבזמן ההוא היתה ארץ-ישראל חלק מן האימפריה העות'מנית, נוסדו משרדי הדואר הראשונים בארץ דווקא על-ידי המעצמות האירופיות הגדולות. כנסיס חוקי, כביכול, לפתיחת משרדי הדאר, שמסו הסכמי "קפיטולציות" (חוזה שלפיהם זכאים נתינים זרים להשפט לפני שופטים קונסולריים שלהם) בין טורקיה לבין המעצמות האירופיות.

משרד הדואר הראשון בארץ הקודש, היה כפי הנראה משרד הדאר הצרפתי ביפו (1852), עם נקודת איסוף מכתבים בקונסוליה הצרפתית בירושלים.

משרד דאר תקין ראשון בבירה היה קרוב לודאי, המשרד האוסטרי בערך בשנת 1854. פרט לירושלים ויפו, היו משרדי דאר שהוקמו על יסוד הסכמי "קפיטולציות" גם בחיפה. נסיונות שנעשו לפתוח סניפי דואר במקומות ישוב קטנים יותר לא האריכו ימים או, במקרה הטוב ביותר, לא זכו להערכה. כל משרדי הדואר הזרים נסגרו עם כניסת טורקיה למלחמת העולם הראשונה. (30 בספטמבר - 1 באוקטובר 1914).

רשת שרותי הדואר של טורקיה לא כללה את ארצנו לפני שנת 1866, לערך. בראשונה היתה ההתפתחות איטית למדי אולם מהירה יותר לאחר סגירת משרדי הדואר של המעצמות הזרות, על-אף המלחמה. בסוף היו בתחומיה של מדינת ישראל היום משרדי דואר טורקיים ב-19 ערים וכפרים עם סניפים בערים הגדולות, ביניהם אחד ברובע היהודי בירושלים. חותמת סניף זה כללה אף אותיות עבריות. משרדי הדואר הטורקיים נסגרו עם כיבוש ארץ ישראל על-ידי צבא הגנרל אלנבי (1917/18).

בסיום מלחמת העולם הראשונה היתה ארץ ישראל בידי הצבא הבריטי. עם שוב החיים האזרחיים למסלולם נפתחו משרדי הדואר הצבאיים לקהל ולאחר הקמת מנהלה אזרחית הועברו גם שרותי הדואר למנהלה זו. בת בבת עם ההתפתחות הכללית בארץ רבו שרותי הדואר. כך למשל, היו ב-1933 40 משרדי-דואר או סניפים ואילו בסיום המנדט הבריטי (1948) הגיע מספרם ל-100 (מבלי לכלול את סניפי הערים).

ההתפתחות המוחשית של מפעלות הדואר החלה לאחר הכרזת מדינת ישראל (מאי 1948). משרדי-דואר חדשים נפתחו בכל דחבי הארץ. חלק מהם נסגרו בהיותם מיותרים עם הקמת משרדי דואר נעים המשרתים מאות כפרים מרוחקים וקיבוצים. כיום יש במדינת ישראל 433 משרדי דואר וסניפים.

בול ישראל לזכר הסרטן

אנשי מדע ורופאים בישראל, ובעולם כולו, ממשיכים במחקריהם ובעבודתם לגילוי מקורו תינו ודרכי התהוותו של הסרטן, ולמציאת דרכים יעילות למלחמה בו.

סרטן הריאה נעשה שכיח יותר ויותר. גורם חשוב להתהוותו הוא גירוי הריאות במשך שנים על ידי הרעלים הנמצאים בעשן הסיגריות.

דואר ישראל יוציא ב-14 בדצמבר השנה בול זכרון מיוחד לציון המלחמה בסרטן. הבול מראה ציור סמלי של סרטן על רקע כדוריות דם מסוגננות. הבול צויר בידי ה. פראנק מתיפה.

שופט ישראלי בתערוכה בין-לאומית באמשטרדם

International Philatelic Exhibition

AMPHILEX 67

RAI - AMSTERDAM - MAY 11th - MAY 21st, 1967

כסאי תיפתח באמשטרדם שכהולנד תערוכת בולים בין-לאומית בשם "אמפילכס 67", בה יינתן לישראל ייצוג נרחב למדי: אספנים מכל הארץ יציגו בתערוכה זו את אוספיהם, ויכנה בה "ד"ר וו. הקסטר (מחיפה) כשופט בין-לאומי.

ברחבי הולנד החלו כבר בהכנות קדחתניות לקראת מאורע זה. תוכניה מפוארת שהגיעה הנה בימים אלה מוסרת כי כבר מונו 26 נציגי אמפילכס-67. מר ד. ניר, מזכיר התאחדות אגודות הבולאים בישראל, מונה נציב התערוכה בישראל. התערוכה, בחסות הנסין ברנרד מהולנד, תיחנך ב-11 כסאי באולם אירופה בשטח התערוכות באמשטרדם. בארגון התערוכה משתתפים: משרד הדואר ההולנדי, אגודת סוחרים הבולים והתאחדות אגודות הבולאים בהולנד.

מלבד ד"ר הקסטר ישפטו באמפילכס 67, עוד כ-30 שופטים: 11 מהולנד, שנים מבריטניה (בהם סיר ג'ון וילסון, שומר האוסף המלכותי הבריטי) והשאר מאוסטריה, מבלגיה, מצ'כוסלובקיה, מצרפת, מגרמניה המערבית, מהונגריה, מאיטליה, מלוקסמבורג, מנורווגיה, מפורטוגל, מסוודיה, מסווייץ ומסורקיה.

חדש ונועני

ספר תולדות הדואר בא"י

הספר ה-74 של ספריית דני למדע פופולארי, בהוצאת ראובן מס ירושלים, הופיע בימים אלה ועניינו "תולדות הדואר בארץ ישראל".

אף כי אין זה הספר העברי הראשון שנוסאו בולים ובולאות, בכל זאת טונה הוא סקודמיו. המחבר, פ. אריה מגבעתיים, בולאי ותיק, סוקר ב-150 עמודי הספר את תולדות הדואר והתפתחותו בארץ-ישראל מן התקופה העותומנית ועד לדואר מדינת ישראל. בפתח-הספר ובסיומו - פרקי מבוא ונספח החורגים מעט מתוכנו הכללי של הספר, אולם עניינים רב לכל הדעות לכל המתעניין בדואר ובבולאות. הכוונה לפרקים הדנים במכתבים ואגרות בימי קדם ובימי הביניים, המהווים כעין פתיחה לראשית הדואר בארץ-ישראל. כנספח לספר מביא המחבר פרקים קצרים על דואר יהודי בגולה.

כאמור כבר פורסמו בארץ כמה ספרים וחוברות בעניינים בהם דן הספר אולם זו הפעם הראשונה שחומר רב, המקפל בתוכו היסטוריה דוארית ובולאית של שנים רבות מוגש לקורא במרוכז, בצורה תמציתית ומעניינת.

מתוך אחרית דבר

לפני דורות היה הדואר שם-גנאי בעיני המוני-העם במקור-

מות מסוימים. לצד המסים הכבדים, שהוטלו על האזרחים כדי לספק את תענוגות המלך ובני מעמד האצולה, הוטלה גם הדאגה לשמירת הדרכים המתקונות על האוכלוסיה המתגוררת בצדי הדרכים, למען יעברו עליהם שליחי המלך נושאי המכתבים. הערים והכפרים שלאורך הדרך חייבות היו לספק לרצי המלך סוסים ועגלות, מאכל ומשקה, מקום לינה וכד'. הייפלא, איפוא, אם המוני העם ראו בדואר מוסד בלתי-אהוד, שלא נועד למענם?

בימי קדם - וכן בחלק ניכר של ימי-הביניים - לא היה הדואר בבחינת מוסד המשרת את הציבור. הוא היה, קודם כל, שירות ממלכתי הכפוף לרשות המלך או השלטונות. כך היה הדבר בפרס וברומי, בסין ובממלכת האצטקים, ואחר-כך באנגליה או ברוסיה שבשלטון המונגולים ועוד. רק לעתים רחוקות היה קיים שירות-דואר פרטי, שהיה נתון בידי סוחרים או נזירים; וגם באותם פעמים ניסו המלכים או השליטים להצר את צעדיהם של שירותים אלה לדחוק את רגליהם.

אולימפיאדת השחמט

נבחרת ישראל הצליחה להפליא במשחקי חצי-הגמר של אולימפיאדת הוואנה. בשלושת הסיבובים הראשונים ניצחה נבחרתנו את נבחרות בוליביה, נורבגיה ואקוודור. נצחונות אלה אי אפשר שלא להשוותם עם שלוש המפלגות שנחלו בימים אלה שחקני הכדורגל שלנו, וזאת בשעה שענף הכדורגל וענפים אחרים זוכים לתמיכה מלאה ואילו בולאיים ושחמטאים נאלצים לגייס תרומות ומגביות ויוצאים לתחרות ברגע האחרון ביום, לא נכנס לבטח שחמטאים. נסקור כאן את הפריטים הבולאיים שהופיעו בהקשר עם אולימפיאדת השחמט בקובה. בשלהי האולימפיאדה הגיעונו ידיעות על בולי קובה בלבד לרגל המאורע. דואר הוואנה זיין את האולימפיאדה בסידרה בת שישה בולים בערכים של 1, 2, 3, 9, 10 ו-13 סנט, המראים ניצבים של שח-מט. כן הוצא גליון זכרון מיוחד ב בערך נקוב של 30 סנט, המראה לוח שחמט עם הקדשה לקפבלנקה בנצחוננו את לסקר בברלין.

"שני" ג'ון קנדי

פאראנאי הוציאה סדרה גדולה של בולים שהוקדשו לנטיאה המנוח של ארצות הברית, ג'ון קנדי ו.. כמובן למיני אביזרי חלל, האהובים כל כך על דואר פאראנאי. לבולי פאראנאי אין שובלים, אולם ראש קנדי מופיע גם בשולי הבולים הנפרדים בנקוב.

בורנדי למען אונסקו

סדרה של 3 גליונות זכרון, שב כל אחד בולים, הוציאה השבוע ממלכת בורנדי במלאת 20 שנה לאונסקו. בשלושת הגליונות צויר זהה של שטיח קיר ענק. הגדול בעולם, הנמצא באולם העצרת הכללית של האומות המאוחדות בניו יורק. בשטיח, גודש הצורות באו לביטוי האידיאלים והמסר רות שארים דוגל בהם. כל גליון נפרד עלידי ניקוב ל-8 יחידות. 6 יחידות מהוות 6 בולים שבכל אחד קטע של השטיח. ביחידה השביעית צויר מסגרת של מיכנה יווני עתיק והמלה "אונסקו". זה גורא גם ערך כספי והוא בול דואר. יחידה השמינית כללת תרבות הסברה באנגלית וצרפתית.

THE WORLD'S LARGEST TAPESTRY, FINEST EXAMPLE OF MODERN TAPESTRY ART, HANGING IN THE GENERAL ASSEMBLY OF THE UNITED NATIONS, SYMBOLIZES THE WORK AND IDEALS OF THE UNITED NATIONS.

חתני פרס נובל

NOBEL PRIZE WINNERS

פרס נובל נוסא את שמו של אלפרד נובל, 1833-1896, מהנדס הימאי וממציא הדינמיט. חומר הנפץ המקובל בימים ההם, הניטרוליזרין, היה מסוכן גם למפעיליו. כל זעזוע קל עלול לגרום להתפוצצותו. נובל התקין תערובת של ניטרוליזרין עם חומר אחר והפך אותו לבלתי-מסוכן ולבלתי רגיש לזעזועים מיכאניים. נובל המציא גם את הפצץ. קיימת סברה, כי את הדינמיט עצמו המציא איטלקי ממילאנו, ואילו נובל המציא את הפצץ בלבד.

נובל הותיר 9 מיליון דולר לקרן מיוחדת, אשר פירותיה יחולקו שנה-שנה לבעלי ההישגים המזהירים ביותר בתחום המדע, החברה והספרות. עד כאן ההיסטוריה הרשמית, ומה בתחום הבולאי?

בשוודיה הונפק ב-12.10.1946 בול דואר מלבני עדום בערך 20 ארא למלאות 50 שנה לסות אלפרד ברנרד נובאל. על הבול דיוקנו של אלפרד ב. נובל המזוקן. בולי פרס נובל הראשונים הונפקו בשוודיה בשנת 1961 למלאות 60 שנה להענקת פרס נובל. בשנת 1962 הונפקו בשוודיה שני בולים ועליהם דיוקני מקבלי פרס נובל בשנת 1902. גם בשנים 1963, 1964 ו-1965 הונפקו סדרות של שני בולים בכל שנה ועליהם דיוקני מקבלי פרס נובל בשנים 1903, 1904: הנריך סינקאביץ', וילהלם פון ביאר, רוברט קוך, סאר ויליאם רמזי, איוואן פטרוביץ פבלוב, פייר ומאריא קירי, הנריק אנסון לורנס, סאר רונולד רוס, אמיל אדולף פון ביירינג, רנה פרנסוא ארמאן פרודום ועוד. השנה יוציא דואר שוודיה שני בולים עם דיוקנאות חמשה אנשי פרס נובל: מואיסן, גולצ'י, רימון, סומסון וקרדוז'י. אם לא ישנה הדואר השוודי ממנהגו, נזכה איפוא לראות את דיוקנו של ש"י עגנון שבוע בבולי שוודיה בעוד מספר שנים. ס"ה יש כ-300 בולים עם בעלי פרס נובל. בין הבולים תופסים מקום נכבד בולי קנדי, צ'רצ'יל, הוגו קירי ואיינשטיין. כדאי לציין שקיים קטלוג מיוחד לבולי פרס נובל.

ידידות בנות 6 ציירי בולי דואר

קיבענו ממנהל דואר בריטניה שני מצלמי בולים חדשים שציירו בידי שתי ילדות בנות 6. שני הבולים שי תכנו לקראת "כריסטמס" נבחרו בתחרות פתוחה בין 5000 ילדים ועדה מיוחדת בחרה בשני ציורים לבולים וצייר אחד למעט שפת "היום הראשון". בול אחד מראה ראש של אחד מ-שלושת המלכים והבול האחר מראה איש שלי. הצייר על גבי המעטפה יראה אז. אבא כריסטמס. הציירים הילדותיים האלה עלו 50 שטרלינג (20 שטרלינג כל ביל 10 שטרלינג ציור המעטפה). הנכסף ניתן כפרס שנקבע מראש לזיכית בתחרות.

דואר ישראל

10 בדצמבר

בימים אלה, 10 שנים לאחר מיבצע סיני, כאשר אנשי בטחון ומדינאים עוסקים בניתוח המבצע מבחינה בטחונית ומדינית - נזכרים אנו בפריטים הבולאיים שדואר ישראל הוציא בתקופה הקצרה של שלטון ישראל באיזור עזה וסיני, והבולמוס הבולאי שאחז או אלפי אספני-הבולים בארץ לרוב פתיחת סירותי הדואר במקומות אלה.

זכורני, איך יצאנו - קבוצת עתונאים גדולה - לעזה, לראות בפתיחת הדואר הישראלי בעיר זו, למאורע זה חיכו לא רק תושבי העיר הערבית, שביקשו להתקשר עם קרוביהם בישראל ובחו"ל, אלא גם (ובמיוחד) מאות אספני הבולים בישראל, שלמרות ההגבלות שהוטלו ע"י המושל הצבאי בכניסה לרצועה, הגיעו למועד הפתיחה כדי להחתים את מעטפותיהם המבויללות בחותמת המיוחדת שדואר ישראל הוציא.

המנהל הכללי של הדואר דאז, ח. בן-מנחם הסיר את הלוגו מהשלט: המושל הצבאי של הרצועה (סגן אלוף ח. גאון) גזר את הסרט בכניסה וראש העיר רושדי שעושה ניגוס לאספני הדואר ושלח מיברק ברכה לשר-הדואר, ומייד לאחר סקס זה החלה "התנפלות" של מאות אספנים, חובבים ומקצועיים, אנשי צה"ל, פקידי דואר, עתונאים ו"סתם" אזרחים - כל אלה עשו על האשנב עם עשרות מעטפותיהם. שעות ארוכות צבא קהל של אלפים על פתחי הדואר הקטן.

הילדים הערבים אף הם עשו "עסק" ומכרו מאות מעטפות, שנחתפו מיד. דואר ישראל הסתפק בחותמת ולא הוציא מעטפה מיוחדת. אולם סוחרים הוציאו מעטפה עשויה בסוב טעם ועליה מצוירות חותמות של עזה משנת 1898 ועד לשנת 1956 (ראה תמונה). בימים אלה דפדפתי באלבום מיוחד של פריטים בולאיים ממבצע-סיני, שסידרתי לי לפני 10 שנים, ובו פריטים מעניינים.

אחרי פתיחת הדואר בעזה (10.12.56) נפתחו מרדכי דואר גם בחאן-יוניס, דיר-אל-בלח (3.1.57) ורפיח (21.1.57). היו גם יוזמות בולאיות שונות, שאין עליהן חותמת רשמית של הדואר, והם מהווים פריט בולאי היסטורי חשוב. הנה מעטפה עם בולים ישראליים ועליהם חותמת דואר ערבית של אל-עריש (מעסקר אל עריש) ועם על מעטפה כזאת מוטבעת גם חותמת של המושל הצבאי בסיני, הרי זה פריט בולאי נדיר. מעניינות הן גם בלויות הדואר של סנסה-קטרינה (בחצי-האי סיני), עם חותמת דואר מסם. היתה זו יוזמתם של חיילים זריזים שהגיעו ראשונים למקום והחתים מאות מעטפות.

האוסף של בולי הרצועה וסיני כולל גם מעטפות דואר רגילות של תושבי הרצועה או מכתבים שנשלחו על ידי תושבי מצרים לחיילים שחנו ברצועה. על מכתבים אלה כתובות (בפינה למעלה) המלים: "בריד חרבי" (דואר מלחמה). פינויים של כוחות צה"ל משטחי הרצועה בא בצורה מזורזת כל כך, עד שקשה היה לקבוע מה היה התאריך האחרון בו פעלו שירותי דואר ישראליים ברצועת עזה. עתה ניתן לקבוע בוודאות כי שום צורות דואר לא הוחתמו בחותמות דואר בשטח הרצועה אחר 5 במרץ 1957.

בעוד שחותמות הדואר מערי הרצועה משמשות לנו כמזכרת בולאית יחידה על תקופת שהותנו ברצועה, הרי שעל כיבושו של חצי האי סיני לא נותרה לנו כל מזכרת פרט לאותה "סיסת סיני" שבוצעה כאמצעות חברת "ארקיע". כן ישנם צורות דואר שהוחתמו בחותמת רשמית הנושאת את המילים: "ממשל צבאי סיני - נציבות איסור והחוק המערבי".

הצבא העברי בכניעתו

במערכת סיני

SURRENDER OF THE EGYPTIAN ARMY AT GAZA

חונתת הסיסה הסיחורת של
ארקיע סכיב חצי-האי

מלכד החונתת הזאת ששיחשה
לדואר הצבאי, לא נשאר זכר
רשמי לכיבוש סיני

עשרים שנה לעלית הנוער
QUINZE ANNÉES DES JEUNES-VINGT ANS

חונתת סנסא קתרינה

נראה לנו שזאת המזכרת הרשמית היחידה אשר נותרה לנו מתקופת שלטוננו בסיני.

בסוף 1956 הביעה ההתענינות בכולינו וכל חונתת הקסורה במבצע קדש לשיא. הזריזים שבבולאים ידעו לנצל את החונתות העתיקות שבמנזר סנסה קתרינה למסרות בולאיות, וענין מיוחד עוררו שתי חונתות, אחת מהן סמורה במקום מימי נפוליאון. לשוק הבולים הורמו מעטפות ועליהן חונתות מסנסה קתרינה, ומשגבר הביקוש לפריט בולאי נדיר זה, החליטו שני ישראלים לנסוע לסיני כדי להסביע שם מעטפות בחונתת סנסה קתרינה. כשהגיעו השניים למדבר סיני, התברר להם שזה "ל קבל פקודת נסיגה ולא נתן להם להגיע למנזר. השניים שבו לתל-אביב והסביעו על מעטפותיהם חונתת "סנסה קתרינה" מתוצרת פרסית שלהם. מסרת ישראל החרימה את המעטפות החונתות והשניים הואסמו בזיוף.

עשור למבצע סיני

מאת צבי ברסט

עוֹבְדוֹת וּמַסְפְּרִים

הדאר הצבאי

בדאר הצבאי יש להבדיל בין דאר צבאי רשמי בין יחידות צה"ל ובין דאר החיילים והיהודות לגורמים אזוריים.

לכל יחידה צבאית יש מספר דאר צבאי בחותמת משולשת.

המכתבים מהיחידות נמסרו ליחידות דאר צבאי אשר מסרו אותם לבתי דאן אזוריים והעברת הדאר נעשתה בצנורות הדאר האזוריים.

בדאר צבאי בין היחידות טיפל חיל הקשר אשר העביר אותו על-ידי רצים מיוחדים והובלה צבאית.

3 ימים אחרי תחילת המבצע פרס מפעל הניר בחדרה 250,000 אגרות אויו לחלוקה בין החיילים בהזית, מודפס "בשרות פעיל" וסמל ועד למען החיל ומהצד האזורי "הרגע אח משפחתך וכתוב לה על שלומך", בבוכת הנצחון מפעלי ניר חדרה.

במקביל הופצו לחיילים גלויות בשרות פעיל עם סמל הועד למען החייל. הדאר האזורי

ישראל הפעילה דאר אזורי ברצועת עזה בלבד. בחקופת הכבוש הישראלי לא פעלו בתי דאר אזוריים בסיני. הדאר האזורי פעל ברצועת עזה 86 יום. קהל מכובדים הוזנן על-ידי מפקד צה"ל באיזור עזה וראש עיריית עזה, ל-10 בדצמבר 1956 שעה 11.00 לטכס פתיחת בית הדאר.

להלן פירוט בתי הדאר האזוריים :

1.	עזה	1	הופעל ב-	10.12.56	נסגר	ב- 5.3.57
2.	עזה	2	"	10.12.56	"	5.3.57
3.	עזה	3	"	25.12.56	"	5.3.57
4.	עזה	4	"	25.12.56	"	5.3.57
5.	דיר אל בלה	1	"	3.1.57	"	5.3.57
6.	דיר אל בלה	2	"	3.1.57	"	5.3.57
7.	חן-יוגיס	1	"	3.1.57	"	5.3.57
8.	חן-יוגיס	2	"	3.1.57	"	5.3.57
9.	רפיח	"	"	21.1.57	"	5.3.57

דאר שבויי מלחמה

בידי ישראל היו כ- 6,000 חיילים מצריים כשבויי מלחמה.

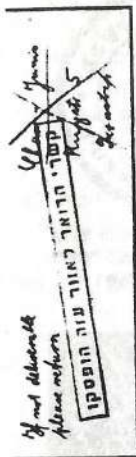
על-מנה לאפשר לשבויים להודיע על מצבם למשפחותיהם הפעיל מגן דוד אדום בקשר עם צלב האדום הבין לאומי שרות דאר מיוחד.

צה"ל הכין גלויות דאר - "דאר שבויי מלחמה". כמו-כן אגרת של מגן דוד אדום בישראל, נוסף השתמשו בשפטים מיוחדים אשר הוכנו על-ידי הצבא האדום בג'נבה

הדאר הראשון של שבויי מלחמה יצא אח הארץ בסוף נובמבר 1956, המכתבים הראשונים שהגיע לשבויים היו בסוף דצמבר.

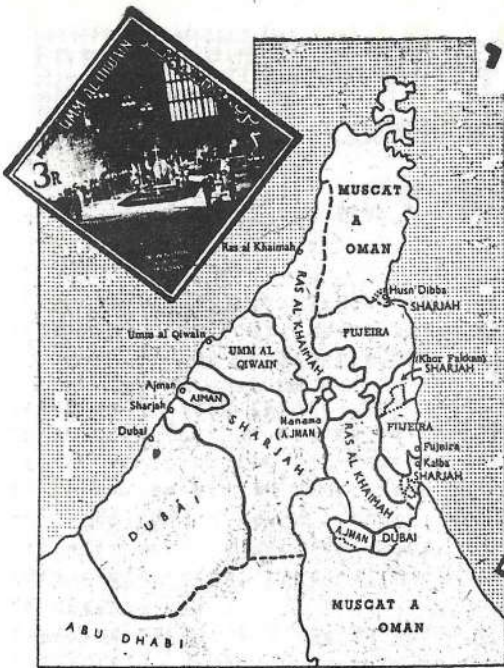
הדאר הועבר דרך הצלב האדום בג'ניבה שוויצריה. חוך תקופת החזקת השבויים המצריים במחנות שבויים בישראל עד ינואר 1957 נשלחו מהארץ כ- 12,000 גלויות ומכתבים ונהקבלו כ- 1000 מכתבים.

בידי המצרים היו 3 שבויים ישראליים אשר גם הם הוחזרו לישראל בינואר 1957. הישראלים השתמשו במכתבי שבויי מלחמה בהוצאה מצרית. רק מכתבים בודדים ידועים מסוג זה.

נשיא ישראל על בולי

מדינות מוסלמיות

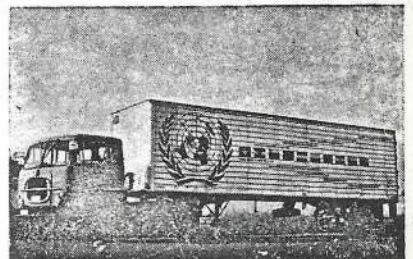

אין זו בדיחה של ה"1 באפריל" ולא ייאמן כי יסופר: נשיא-ישראל הופיע בבול ערבי (!) - וזאת ב-1966.

ארץ המוצא של הבול הערבי-ציוני, היא השיכרות הערבית ראס אל-חאיימה שבמפרץ הפרסי. נסיכות ערבית זאת, שממט ההוצאות הבולאיות שלה היא ספקולטיבית בלבד - שכן מספר הבולים שהוציאה עולה ודאי על מספר שולחי המכתבים שבתוכה - הוציאה השנה סידרת בולים שגרמו למתכננים "כאב ראש" בלתי רגיל כאשר הוברר, ברצף האחרון שנאחד הבולים מופיע דיוקנו של הנשיא שזר בעת ביקורו אשתדד בלונדון בהלווית סר וינסטון צ'רצ'יל.

בראס אל-חאיימה ואום אל-קאיייוואיים, הסמוכות זו לזו במפרץ הפרסי, הוחלט "לרוקן" את כיסייהם של הבולאים, מעריצי צ'רצ'יל, בהוצאת סידרה גדולה ויקרה של בולים "בסרט" על חיי המנהיג הבריטי, בולים המתארים את מפעל-חיייו בשורה של תמונות מראשית פעילותו המדינית ועד מותו. בין השאר הודפסו בולים לפי הצילומים של סקס הקבורה המלכותי, שנערך בהשתתפות משלחות של רבי-מדינה, ביניהם נשיא-ישראל זלמן שזר.

כאשר נגמרה הדפסת הבולים ועמדו לשווקם נתגלה לפתע שנשיא-ישראל נמצא באחד הבולים, רבה היתה הדאגה. האפשרות להשמיד את הבול לא נראתה למתכננים, שכן המזכיר בבול בעל תמונה נועלת את פרשת חיייו של האיש אשר לו הוקדשו הבולים. לכן הוחלט להשאיר את הבול, אבל לסשש את דיוקנו של הנשיא שזר בהדפסה מיוחדת על-גבי אותו בול.

מדינות אירופה ארחו באחרונה את קרון האו"ם הענק עם תצוגת בולי או"ם. במקומות רבים הושבעו חתמות מיוחדות, לרבות מדינות קומוניסטיות.

"תבור" בצ'כוסלובקיה

אנו מראים כאן חותמת דואר הנושאת את השם "תבור" שהוטבעה לא מזמן בצ'כוסלובקיה ובול עם השם "תבור" שהופיע מזמן. סבורים שהמקום בצ'כיה בשם "תבור" נקרא כך על שם התבור הנזכר בספר שופטים ד' 6, שעל ידו נחלו בני ישראל נצחון. העיר תבור נוסדה ב-1420 ע"י חסידיו של הרפורמטור הדתי הצ'כי יאן הוס. תבור פרושה בצ'כית: מחנה צבאי, או כל מחנה אחר.

בכדי לציין שבצ'כיה מצויים הרבה ישובים ומקומות בעלי שמות עבריים כגון: ירדן, יהושפט, ציון, בית לחם, ירושלים ועוד.

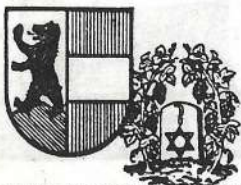
ארכסדיה למען "אל-על"

חותמת מעניינת הוטבעה לא מזמן בווינה לרגל פתיחת קו תעופה בויינג 720 בין וינה לתל-אביב (לוד). בחותמת, שצורתה מלבן, נראה מסוס מסוג בויינג 720 וכתובת: "פתיחת בויינג 720, וינה-תל-אביב".

מי מכיר ויודע

הרוקח, מר יונה פובל מל-אביב, העביר אלינו מעטפה שנשלחה אלינו מגרמניה ועליה שני סמלים שמסמנות על גבי המעטפה אינה מובנת. אנו מראים כאן את הציור - סמל גרמני ויהודי (מצבה עם מגן דוד). דומה שזהו עיטור למעטפה שהוצא ע"י אגודה בולאית בגרמניה שחבריה מבקשים התפיסות עם העם היהודי. נשמח לקבל פרטים מדויקים מן הקוראים.

BRIEFMARKEN-SAMMLER-BUND
Wyhlen-Grenzach

עמנואל לסקר

בבול קובני

עמנואל לסקר בבול קובני חדש

אולימפיאדת השחמט בהוואנה שמשה עילה לדואר קובה לכבד את המאורע בסדרת בולים ובגיליון זכרון המזכיר בין-השאר את אלוף ההחמט היהודי עמנואל לסקר. לסקר זכה ביום עולם בתחרות השחמט בנירנברג ב-1893, היה אלוף העולם בשנים 1894-1921. אחרי עליית היטלר לשלטון בגרמניה, הגר לסקר לארה"ב.

לסקר כתב ספרים על שחמט, מתימטיקה ופילוסופיה.

עד כה לא הוצא בול עם דיוקנו של לסקר, אולם זהו מקרה שני שקובה מזכירה את לסקר בבולים שלה.

אנו מראים כאן, לפי בקשת קורא, את העיטור של מעטפת יום ראשון של בולי סובו לידידות ישראל-סובו, כפי שהופיעה ב-1964.

בית לחם יהודה - במלארי

מבין בולי "כריססמס" 1966 שיופיעו השנה בכמה מדינות, הבחנו בנוף בית-לחם יהודה הנראה בבול מדינת מלאוי שבאפריקה. הופיעו ארבעה בולים בצירוף זהה. מעל לבית-לחם נראה "כוכב בית-לחם". בבולי-כריססמס של מלטה אנו רואים את הולדת ישו בנצרת ואילו בקנדה זוג ידיים בתפילה.

צ'כיה ל"מילניום" היהודי

ביה"כס. על תנאי בין שישה כולים יהודיים

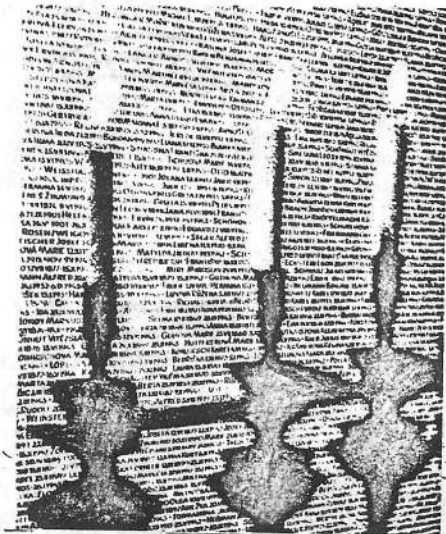
מאח ד"ר ש. דגוני

לפני כמה שנים הצענו לדואר צ'כוסלובקיה, לציון כבולי הדואר שלו אתרים היסטוריים יהודיים המצויים בצ'כיה ובמיוחד בית הכנסת הידוע "על תנאי" הנמצא בפראג.

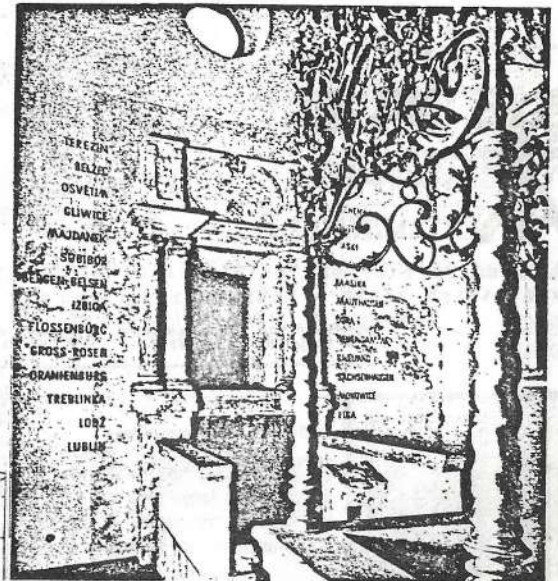
נראה שחסרה לדואר צ'כיה עילה מספקת להוציא כול כזה. על כל פנים זה שנים לא קיבלנו ממנו שום מענה בעניין זה ורק בימים אלה הגיעה ידיעה שבצ'כוסלובקיה יופיעו ששה כולים בנושאים יהודיים, לרבות ביה"כ"נ "על תנאי" (כול דגל-ישראל, הידוע, ושהופיע בצ'כיה כמחזור שניה לאחר שבראשונה לא נכלל, הוצא שם לאחר פנייתנו). כל הכבוד לדואר צ'כיה (אף כי לא השיב על מכתבנו) על תכניתו האחרונה להנציח מפעלי תרבות יהודיים, בהיקף של ששה כולים מיוחדים, לכבוד אלף שנות הקהילה היהודית בפראג.

בניואר 1967 יופיעו שם כולים אלה:

30 הול - מרוכת של מרדכי מיוזל משנת 1593; 60 הול - סמל משפחת המדפיסים היהודיים מפראג; 1 - קרונה - כד של חברה קדישא ממיקולוב (ניקולסברג) משנת 1804; 1.2 קרונה - ביה"כ"נ "על תנאי" שב-1968 ילאו לו 700 שנה; 1.4 קרונה - כותל מביה"כ"נ פינקוס, ששרד ממי הנאצים. הכול נועד לשמש מצבת זכרון ל-297,777 יהודים קרנבות הנאצים; 1.60 קרונה - מצבתו של האסטרונום-המטימטיקן הכרונוגראף היסטורי הראשון מבין היהודים האשכנזים, ר' דוד כן שלמה גאנז (1541-1613); לששת הבולים יופיעו מעטפות-זכרון מיוחדות עם עיטורים מיוחדים שהוכנו בשיתוף פעולה עם המוזיאון היהודי בפראג, העומד מאחורי מבצע הבולים היהודיים של צ'כיה. כן תוסבענה חותמות מיוחדות כשבתוכן מנ-דוד ו"כוכב היהודים" וכן המספר "1000". דואר-צ'כוסלובקיה עומד להנציח את ה"מילניום" של הקהילה היהודית בפראג גם בשלוש איגרות אוויר מיוחדות, עם תמונות מן הפולקלור היהודי וסמלים יהודיים מתוך קברות.

Das Innere der Gedenkstätte in der Finkenauerstrasse mit den Namen der Konzentrationslager und der Opfer der Nazidiktatur

בתצלום: ביה"כ"נ פינקוס בפראג עם שמות המהנות ששמשו להשטת היהודים כשואת אירופה, וקיר זכרון עם שמות כל יהודי צ'כוסלובקיה שהומתו בידי הנאצים. אחד מבולי הסדרה יראה קטע קטן עם שמות המהנות.

ישראל - לוקסמבורג

תערוכת בולים על ערובי רכבות

במסגרת הארגון הבין-לאומי של הרכבתאים פ.נ.ס.א.י.ק. התקיימה בלוקסמבורג תערוכת בולים מיוחדת - החמישית במספר - של ערובי הרכבות מארצות שונות. היתה זו התערוכה הגדולה ביותר שהתקיימו עד כה מאז 1961 - בתערוכה הציגו רק רכבתאים, אספני בולים מ 17 ארצות אירופאיות, כ-350 איש מארצות אירופה באו לפתיחת התערוכה. בהתחלה דובר על תערוכת בולים של ערובי רכבות באירופה כלבד, אולם בהסתתפות האישית מישראל נתן לתערוכה מעמד בין-לאומי. הכנסה היתה חופשית. התערוכה אולגנה ע"י אגודת הרכבתאים מלוקסמבורג בעזרת שר הדאר, שר התחבורה והנהלת הרכבת בלוקסמבורג. (חלק) מהוצאות התערוכה נתקבלו מתרומות של חברות וגם אנשים פרטיים בלוקסמבורג. במקום הציגו 120 אספני בולים - 600 מסגרות. התצוגות הכוללות היו "תולדות הרכבות בעולם" וכן אוספים אחרים מלפני שנת 1900 עד 1966. בתערוכה בקרו 6000 איש ובזמן התערוכה התקיימו אירועים שונים, כמו קונגרס של אספני בולים - מכירה פומבית של בולים - החלפות וכו'. כן התקיימו שני נשפים לכל המשתתפים. לרגל התערוכה הוציא הדאר בלוקסמבורג שני בולים עם שני קטרים - אחד דיזל החדש ביותר ואחד דיזל חשמלי. האגודה הוציאה גם מעטפות ובלויות עם חותמת מיוחדת ועדה מיוחדת חלקה פרסים יקרי ערך, מדליות זהב, כסף וארד כמו כן דיפלומות. כותב שורות אלה צויין במדליית ארד. התערוכה הבאה תתקיים בהולנד בשנת 1968.

אהרון רוטמן, חיפה.

1946-1966
ALLOCATIONS
FAMILIALES

בדואר הכנסת בירושלים הוחלפה החותמת שהוטבעה שם עם הופעת בול הכנסת לזו המוצגת כזה. בצרפת - חותמת לעידוד הילודה

השנה ה-49 למהפכת אוקטובר

המשורר הלאומי

רודיקה זנבה השנה את יום הולדתו ה-80 של שר סא רוסטומלי, משוררה הלאומי. לציון האירוע הוציא הדאר הסובייטי שלושה בולי זכרון ובלויות-חשב.

הבול נאחר מראה מסל של רוסטומלי; הבול השני מראה אילוסטרציה להאביו בעיר הנמל (האפוס הלאומי הנערץ, שבו תיאר רוסטומלי את תור הזהב של מולדתו - ימי

טקחה של תמר, המלכה הדגולה והדולה); הבול השלישי מראה אילוסטרציה לשנת אבסטיה של פשיה הקדושה.

יחי אוקטובר!

מנהג מדי שנה, הוציא אה ברית-המועצות גם ה שנה - לקראת יום השנה ה-49 - בול לכבוד מהפכת אוקטובר. הבול, מעשה ידי האמן יורי ריאכובסקי, מראה זיקוקין דוד וצלילית של מוסקבה (עם בניג'ל האוניברסיטה והאוכלוס לבכוד כובשי-החלל הסוביי

ס.מ. מעל לסמל ברית-המועצות מתנוססות המלים, "יחי אוקטובר".

העולם הגדול

ברמודה - באי בריטי זה הוצא ערך נוסף בסדרה מן המניין הנמצאת במחזור.

מלאוי - תעשיית הסבך במלאוי מצאה ביסוי בבול זכרון חדש של מלאוי, שבאפריקה.

פפואה - בפפואה וגיניאה החדשה הופיעה בול פרפר חדש.

אוסטריה - בדצמבר השנה יופיע באוסטריה בול זכרון לאוניברסיטת לינץ. הבול רב צבעי. ציורו מורכב ממני סמלים, דגל וספר.

סינגפור - בקצה הדרומי של חצי האי המלאי, הוציאה בול בודד עם עוף גדול ("סטרמה") בערך נקוב של 15 סנט.

רומניה - ב-15 באוקטובר הופיעו ברומניה 8 בולי צדפים לפני כן הופיעה סדרת בולי חלל בת 4 ערכים, סדרת אישים, יובל לאקדמיה הרומנית, ו-500 שנה לכנסיית פונטה.

טורקיה - שלושה בולים הופיעו לציון היריד העולמי של איזמיר והקונגרס ה-33 של האיגוד הבין-לאומי של הירידים.

פורמוזה - שני בולי זכרון הוקדשו בפורמוזה לצ'אנג-קיי-שק, נשיא סין הלאומנית. בול אחד מראה את המנהיג כחליפה אזרחית והאחר במדי צבא.

יוגוסלביה - הופיע בול מיוחד ל"שבוע הילד" שצויר בידי ילדה.

גיברלטר - הופיע בול זכרון במלאת 100 שנה להחזרת הפסל "המדונה הקדושה של אירופה", פסלונת גיברלטר.

אסטנסיון - טריטוריה בריטית זו הוציאה סדרת בולים מודפסים בזהב לציון הקמת תחנת בי.בי.סי.

איי קוק - מאיי קוק נמסר שמסדרת הבולים שקבלה הדפס-רכב לזכר צ'רצ'יל, אולו כל הבולים, פרט לבול המוכא בזה.

אספו בולי דואר ישראל

התאחדות בולאי ישראל
הספרייה

סדרת יום הבול

14.12.66

ביל חקר הסרטן

השירות הבולאי

תל אביב-יפו • ירושלים • חיפה • מבריה • נתניה • באר שבע • נת. לוד